22 landstingsmäns framställning med förslag om misstroendevotum för lantrådet Carl Björkman.

Till Herr Talmannen i Ålands landsting.

Ålands landstings främsta plikt mot Ålands befolkning är att slå vakt om den åländska självstyrelsen och arbeta för dess utbyggande och befästande.

Den allra viktigaste förutsättningen för att landstinget i detta sitt arbete skall kunna bliva framgångsrikt är att fullt ömsesidigt förtroende råder mellan landstinget och lantrådet, som är ordförande i landskapsnämnden, det verkställande organet för Ålands centrala landskapsförvaltning.

Förefinnes icke detta ömsesidiga förtroende, vacklar grunden. Och undergräves landstingets auktoritet, misstänkliggöres offentligen landstingets ärliga uppsåt, dess goda vilja och förmåga genom direkta och indirekta åtgärder från lantrådets sida, då är fara förhanden, en fara, som hotar icke blott självstyrelsens förkovran och utveckling utan även kan äventyra dess bestånd.

Landstingets plikt att verka för självstyrelsens befästande och utbyggande innebär icke blott skyldigheten att i mån av förmåga utföra positivt, skapande arbete, utan även nödvändigheten att, där detta ligger inom landstingets möjligheter, avlägsna varje fara, som kan hota självstyrelsen.

Vi anse, att det ytterst spända förhållande, som nu råder mellan landstinget och lantrådet Carl Björkman och som tagit sig uttryck i ett flertal för landstinget kränkande uttalanden såväl i tidningspressen som i landstinget, för landskapets självstyrelse innebär en sådan fara. Vi anse även, att denna fara endast på ett sätt kan avlägsnas, nämligen genom ett uttalande från landstingets sida att lantrådet Björkman icke åtnjuter landstingets förtroende. Konsekvensen av ett sådant uttalande är visserligen, att lantrådet Björkman enligt § 4 i landskapslagen angående ordnandet av Ålands landskapsförvaltning, sådant detta lagrum lyder i lagen av den 26 juni 1928, icke vidare kvarstår i sitt ämbete, men under nuvarande förhållanden måste landstinget taga denna konsekvens utan hänsyn till lantrådets tidigare stora förtjänster om Ålands självstyrelse.

Då ovannämnda spända förhållande mellan landstinget och lantrådet utvecklats under en följd av år genom lantrådets egen personliga inställning till landstinget och dess arbete, mot lantrådets givna försäkringar och tvärt emot all rimlig förmodan, nödgas vi bringa i erinran omständigheter, som i självstyrelsens intresse bort få hemfalla åt glömskan, men vilka nu måste beröras, på det att icke vi må kunna beskyllas för att taga en personlig meningsskiljaktighet i en för landskapet visserligen vital fråga till utgångspunkt för vårt förenämnda yrkande. Vi avse urtima landstingen 6 - 10 maj 1935.

Sedan landstinget den 1 december 1934 till ordinarie ledamot i landskapsnämnden under inkommande treårsperiod valt folkskolläraren August Theodor Mattsson och den 4 i samma månad förordnat honom till ställföreträdare för lantrådet samt i skrivelse för den 27 december härom underrättat landskapsnämnden, underlät lantrådet, på vars åtgärd det närmast ankommer att låta kalla de nyvalda medlemmar i landskapsnämnden till nämndens första sammanträde, att kalla folkskolläraren Mattsson till fullgörande av det honom anförtrodda förtroendeuppdraget. Detta åsidosättande av landstingets val motiverade lantrådet officiellt därmed, att Mattsson fyllt 67 år och sålunda, då ledamotskap i landskapsnämnden vore att likställa med innehavande av tjänst eller befattning landskapet, icke var valbar

till medlem av landskapsnämnden. Landstinget ansågs därför hava förfarit lagstridigt genom att till uppdraget välja Mattsson. Det verkliga motivet till lantrådets ställningstagande mot Mattsson var dock uppenbarligen det, att Mattsson, som under valperioden 1932 - 1934 var rit ledamot av landstinget, under debatterna i landstinget uttalat åsikter, som voro lantrådet misshagliga.

Då landstinget i februari 1935 sammanträdde till ordinarie session och frågan om lagligheten av Mattssons inval i landskapsnämnden förelades landstinget, godkände detta ej lantrådets uppfattning utan beslöt, att Mattsson skall kallas till landskapsnämndens sammanträden och icke förhindras att fullgöra sitt uppdrag såsom landskapsnämndsledamot och lantrådets ställföreträdare.

Förrän detta beslut fattades i landstinget, hade lantrådet likväl låtit landstingsrepresentanterna och andra förstå, att om landstinget ej böjde sig för hans vilja, han komme att foga anstalt om väckande av åtal mot Mattsson med anledning av vissa omständigheter, som framkommit vid behandlingen av ett inför häradsrätten i Jomala m.fl. socknars tingslag mot Mattsson utfört fordringsmål.

På kvällen samma dag landstinget fattade sitt beslut om Mattssons behörighet att träda i utövning av sitt uppdrag såsom ledamot i landskapsnämnden, gjorde Mattssons som ett attentat mot lantrådets liv. Ehuru det var uppenbart, att sonen förövat attentatet under inflytande av lantrådets förenämnda hot och i syfte att förekomma den i utsikt ställda rättegången mot sin fader samt omständigheterna dessutom gåvo vid handen, att gärningsmannen vid brottets förövande icke var i besittning av sitt fulla förstånd, utslungade lantrådet under rättegången mot Mattssons son svåra beskyllningar mot landstingets ledning, erkannerligen dess talman, samt gjorde i en skrift gällande "att den tilltalades skuld måste ses emot den bakgrund av hets och förtal, för vilken Ålands lantråd- säkerligen på grund av hans konsiderationsfria ämbetsförvaltning - under de allra senaste åren gjorts till föremål." Detta uttalande utvecklade lantrådet sedermera muntligen inför rätten med tydlig adress till landstingets talman.

Med anledning av dessa graverande beskyllningar mot lands-

tingets ledning och talman sammankallades på anhållan av landstingets presidium landstinget till urtima möte den 6 maj 1935 för "att erhålla kännedom om vad som förelupit i den vid Mariehamns rådstuvurätt anhängiggjorda rättegången angående det den 21 februari förövade mordförsöket mot lantrådet Carl Björkman samt att taga ställning till och fatta beslut i anledning av den situation, som uppkommit genom lantrådet Björkmans vid sagda rättegång gjorda tillvitelser mot landstingets ledning."

Under tiden mellan mordförsöket och urtima landstinget hade landskapsnämnden genom hänvändelse till Högsta domstolen anhållit att denna till slutligt avgörande ville upptaga frågan om landstinget hade rätt att välja Mattsson till medlem ivlandskapsnämnden eller icke. Skrivelsen till Högsta domstolen var avsänd i landskapsnämndens namn, underskriven av lantrådet och kontrasignerad av landskapssekreteraren- men landskapsnämndens övriga medlemmar viste ej om skrivelsen förrän långt efteråt. Denna lantrådets hänvändelse måste betecknas såsom fullkomligt lagstridigt och konstitutionsvidrig. Högsta domstolen tog ej heller befattning med frågan, emedan den "icke innefattar sådan meningsskiljaktighet, som avses i 35 § i självstyrelselagen". Emellertid utnyttjade lantrådet ännu tiden före urtima landstinget till att hos justitiekanslern göra en hänvändelse, att denne måtte "vidtaga sådana eventuella åtgärder, vartill omständigheterna kunna föranleda," vilket i försiktiga ordalag innebar en anhållan om väckande av åtal mot landshövdingen för olagligt sammankallande av landstinget till urtima möte.

När justitiekanslern meddelade, att landshövdingen förfarit fullt lagligt, och lantrådets skrivelse ej gav anledning till ingripande från justitiekanslerns sida, vände sig lantrådet till landstingets presidium med en skrivelse, där lantrådet tager tillbaka alla mot landstingets ledning och dess talman riktade anklagelser, vilka han vid närmare eftertanke säger sig hava anledning att djupt beklaga och för vilka han samtidigt anhåller om benägen ursäkt. Till sist i sagda skrivelse anför lantrådet: "Det vore därför enligt min mening en mycket förtjänstfull gärning, om genom åtgärd av landstingets presidium den nu rådande irritationen hos landskapets befolkning

kunde i ett slag stillas, och tillåter jag mig fördenskull föreslå, att presidiet, med hänsikt till ovan återtagande av anklagelserna inför rådstuvurätten i Mariehamn omedelbart ville vidtaga åtgärd om återkallande av kungörelsen till urtima landsting."

Då landstingets presidium icke kunde lita på att detta lantrådets återtagande av de gjorda anklagelserna var uppriktigt och äkta, och icke dikterat av rent personliga bevekelsegrunder, samlades landstinget den 6 maj 1935. Den 7 maj framställdes följande frågor till lantrådet:

"1:o huruvida ursäkten kan tillmätas sådan betydelse, att ett framtida förtroendefullt samarbete emellan landstinget och lantrådet kan från lantrådets sida emotses, och huruvida lantrådet motsätter sig ett offentliggörande av sagda skrivelse,

2:o huruvida lantrådet inser, att landskapsnämndens hänvändelse till Högsta Domstolen under åberopandet av § 35 i självstyrelselagen rörande frågan om i gällande landskapslag möjligen förefintligt stadgande om åldersgräns för avgång för ledamot av landskapsnämnden vore stridande emot självstyrelsens pronciper och till sina konsekvenser ytterst farlig, enär landstinget i lag är tillerkänt rätten att självt stifta vissa landskapslagar, såsom t.ex. den landskapslag, vari stadgandet om avgångsålder ingår, och emedan landstinget städse bör hålla på sin rätt att självt bestämma, vad som landstinget avsett beträffande ett lagstadgande i en av landstinget antagen landskapslag, vilket kunde vara otydligt och därför möjligen erfordra närmare utredning eller förklaring, och huruvida man kan räkna med att lantrådet i sin framtida verksamhet som landskapets första ämbetsman komme att motsätta sig åtgärder av omförmält slag,

3:o huruvida lantrådet anser, att påståendet i landskapsnämndens skrivelse N:o 255 av den 2 april detta år till Högsta Domstolen om att lagutskottet i sagda skrivelse angivna betänkande fastslogs vara ojusterat och att talmannen vägrade att upptaga under omprövning ett förslag om återremiss för justering vore överensstämmande med faktiska förhållandet, eller om lantrådet med berörda påstående möjligen avsåg att ställa talmannen i en oförmånlig dager, och

4:o huruvida lantrådet hos Justitiekanslern gjort framställning om att urtima landstinget skulle förhindras att sammankomma och att

presidiet och Landshövdingen borde för sina åtgärder beträffande detta urtima landsting ställas under åtal samt huruvida lantrådet haft stöd i landskapslagarna för denna sin hänvändelse till Justitiekanslern."

På dessa frågor gav lantrådet följande svar:

"Sedan särskilda landstingsmän uti en den 6 innevarande maj dagtecknad skrivelse till landstingets herr talman, under hänvisning till § 44 mom. 2 i landstingsordningen, anhållit om att jag måtte infinna mig till detta plenum för besvarande av en del till mig ställda frågor, får jag härmed vördsamt framhålla följande:

Då jag avlät min ifrågavarande skrivelse till presidiet, besjälades jag säkerligen i lika hög grad som detta av en uppriktig önskan, icke endast att ernå en genomgripande förändring i de svåra förhållanden som uppstått, utan även att definitivt återställa det förtroendefulla och fruktbringande samarbete mellan landstinget och lantrådet, som är så nödvändigt för självstyrelsens bevarande och utveckling. Jag hyser fortfarande intet tvivel på äktheten i den ömsesidiga önskan i detta avseende och kan på denna grund förbehållslöst besvara den första delen av första frågan jakande. Beträffande den andra delen av frågan får jag meddela, att jag med fullt förtroende till landstingets prövning överlämnar, huruvida det ovannämnda aktstycket bör givas publicitet, ehuru det ursprungligen avgavs under förutsättning, att det skulle förbliva en till landstingets presidium i förtrolighet avlåten skrivelse.

Besvarande den andra frågan ber jag att få fästa landstingets uppmärksamhet på att jag principiellt och efter bästa förmåga städse sökt hindra riksmyndigheternas inblandning i våra inre åländska frågor, såsom, på sätt framhållits, i sina konsekvenser ytterst farligt. I föreliggande fall bör framställningen till Högsta domstolen uppfattas såsom en förberedande åtgärd för senare handläggning i landskapsnämnden, åsyftande en eventuell framställning till landstinget för ernående av en tydligare formulering av gällande lag. Vad själva saken angår får jag understryka, att jag under landstingets februarisession ju var i tillfälle att utveckla de rättsgrunder, varpå jag fotade min uppfattning i berörda tolkningsfråga. I egenskap av lantråd var det min plikt att framföra dessa synpunkter, enär jag ju

inte kunde på förhand känna landstingets ståndpunkt. Genom landstingets ställningstagande är frågan definitivt bragt ur världen, och då Högsta domstolen icke ansett sig kunna giva ett utlåtande i saken, kan givetvis i detta, liksom i liknande fall, ingen vidare åtgärd ifrågakomma.

Såsom svar på den tredje frågan får jag framhålla, att jag av yttranden under landstingets plenum den 21 februari bibragtes den uppfattningen, att ifrågavarande betänkande icke justerats i föreskriven ordning. Om, såsom det senare meddelats, sagda yttranden grundade sig på en missuppfattning, är det naturligt att även jag i detta fall kom att skatta åt en villfarelse. Då premisserna sålunda synbarligen blivit oriktiga, bortfaller också förmodandet, att jag eventuellt velat ställa talmannen i en ofördelaktig dager.

Beträffande den fjärde frågan får jag äran framhålla, att jag såsom beträngd part, i stöd av allmän lag och enligt min uppfattning om förhållandena gjort justitiekanslern endast uppmärksam på orsakerna till sammankallandet av detta urtima landsting, men att jag icke framställt några som hälst yrkanden på åtal och rimligtvis ej heller kunnat det, efter som obestridligt såväl presidiet som landshövdingen haft laglig befogenhet att förfara som de gjort. Min avsikt var endast att påkalla en eventuell medling från sagda ämbetsmans sida.

Då jag anser mig hava fullt skäl att förmoda, att undertecknarne av de till mig riktade frågorna ärligen avse att med en gång undanröja alla hinder, som kunna tänkas försvåra ett fullständigt återställande av goda och förtroliga relationer emellan landstinget och lantrådet, är det med en stark tillförsikt om och tro på ett utjämnande av tidigare motsättningar, som jag har besvarat dessa frågor Jag kan försäkra Eder, åländska representanter, att jag offrat mina bästa krafter och den bästa tiden av mitt liv för utbyggande och befästande av den självstyrelse, jag jämte flera av Eder under svårare förhållanden än de närvarande varit med om att erövra åt vårt landskap. I dessa mina strävanden har det alltid legat ett rent uppsåt att tillföra vårt landskap största möjliga gagn och fördel, men det skall villigt erkännas att jag, trots jag uppbjudit min yttersta förmåga, därför icke alltid lyckats träffa det i varje fall riktigaste,

Jag skall även som den första sträcka ut min hand till ett förtroendefullt samarbete, i syfte att för framtiden allt starkare hopsvetsa alla de krafter vi här förfoga över, för landskapets väl och särskilt detta åt en välförtjänt glömska."

Landstinget kände sig icke tillfredsställt med detta svar, emedan det innehöll advokatyr och icke ett oförbehållsamt erkännande av att lantrådet förfarit lagstridigt. Men då enligt kungörelsen om urtima landstingets sammankallande detta kunde fatta beslut endast med anledning av den situation, som uppkommit genom lantrådets vid rådstuvurätten i Mariehamn gjorda tillvitelser mot landstingets ledning, kunde landstinget icke vid detta urtima möte behandla hänvändelserna till Högsta domstolen och justitiekanslern, utan äro dessa frågor ännu öppna.

Sedan landstingets talman för sin del förklarat sig nöjd med den upprättelse han sålunda fått, hade landstinget som sådant icke anledning att motsätta sig en försoning mellan talmannen och lantrådet, utan fattade följande beslut:

"Ålands landsting, som enligt Landshövdingens i landskapet Åland kungörelse av den 17 april 1935, utfärdad på anhållan av presidiet, den 6 innevarande maj sammankommit till urtima möte och erhållit kännedom om, vad som förelupit i den vid Mariehamns rådstuvurätt anhängiggjorda rättegången angående det den 21 sistlidna februari förövade mordförsöket mot lantrådet Carl Björkman och som tagit ställning till den situation, som uppkommit genom lantrådet Björkmans vid sagda rättegång gjorda tillvitelser, mot landstingets ledning, har funnit, att dessa tillvitelser varit obefogade och för landstinget och dess talman kränkande, men enär lantrådet i sin till landstingets presidium den 26 april 1935 riktade skrivelse återtagit samtliga sina inför Rådstuvurätten gjorda tillvitelser emot landstinget, dess talman och ledning och anhållit om tillgift för desamma samt dessutom i en inför landstinget den 8 innevarande maj avgiven förklaring muntligen bekräftat detta, därvid tillika uttalande sin förhoppning om ett framtida förtroendefullt samarbete med landstinget, och emedan landstinget, dess talman och ledning sålunda erhållit upprättelse

för sagda beskyllningar, besluter landstinget härmed att godkänna lantrådets återtagande av förenämnda beskyllningar.

Därjämte önskar landstinget i sammanhang härmed uttala sitt beklagande av att dess högtvärderade talman, som sedan landstingets tillblivelse på grund av enhälligt val lett dess förhandlingar och som sådan städse med skicklighet, intresse och omtanke om landskapets bästa fullgjort sitt maktpåliggande värv och därvid från början givit landstinget erforderlig stadga och ordning, i sin ålders höst efter en vacker livsgärning till fromma för sin hembygd blivit jämte medlemmar av landstinget föremål för dessa svårartade beskyllningar från lantrådets sida."

Detta av lantrådet utlovade och till sin betydelse för självstyrelsen så högt vitsordade goda samarbete har enligt vår uppfattning dock icke kunnat förmärkas. När den kritiska stunden var över, tyckte landstinget sig hos lantrådet kunna märka en känsla av ånger över att han förödmjukat sig inför landstinget i så hög grad, att han förnekat sig själv. Den misstanke, att återkallandet av beskyllningarna icke var så allvarligt menad, vilket landstingets medlemmar trodde var det sista som kunde tänkas, började vinna insteg. Om denna iakttagelse synes landstinget icke heller vara ensamt, ty i band 21 av Nordisk Familjebok, Sveriges och hela Nordens mest spridda encyklopediska verk och konversationslexikon, vars objektivitet synes böra vara höjd över alla tvivel, vilket band utkom ur trycket redan år 1935, säges under rubriken "Björkman,C": "Kvarstår fortfarande som lantråd och har till väsentlig del gestaltat landskapsstyrelsens utveckling, icke utan slitningar med Finlands myndigheter och en del kretsar inom landskapet. Dessa kontroverser ledde till ett attentat mot B. 21 febr. 1935. Under rättegången mot attentatorn gjorde B. vissa uttalanden mot talman J. Sundblom, vilket föranledde sammankallandet av urtima landsting (6 -10 maj 1935) varvid några landstingsmän yrkade på misstroendevotum mot. B. Sedan denne f o r m e l l t återtagit beskyllningarna mot talmannen och avgivit vissa förklaringar, avslog landstingets majoritet detta yrkande."

Landstinget fick härefter ett allmänt intryck av att det icke kunde lita på lantrådet, utan måste tvivla på manligheten och ärligheten i

hans uppträdande. Lantrådet har efter urtima landstinget i maj 1935 förhållit sig meränd els passiv i sitt uppträdande i landstinget, vartet härefter komme att bestå uti att lantrådet ville vara lojal mot landstinget i alla viktigare frågor, i stället för att han tidigare med alla medel försökt genomdriva sin vilja i landstinget.

När rykten började cirkulera om att Finland och Sverige gemensamt skulle arbeta för att få den åländska neutralitetskonventionen ändrad och därefter befästa Åland, hoppades vi att alla ålänningar kunde enas i frågan om försvarandet av våra internationellt garanterade rättigheter och förmåner. Men snart visade det sig att lantrådets personliga åsikter icke sammangingo med majoritetens av den åländska befolkningens uppfattning. Hans sorgligt ryktbara Godby-tal ådagalade detta på ett fullt övertygande sätt. Både rikssvenska politiker dittills varit ovissa om stämningen på Åland, togo de med nöje lantrådets tal i Godby som uttryck för den åländska befolkningens inställning till föreliggande problem, och kort tid därfter undertecknade Finlands och Sveriges utrikesministrar den preliminära överenskommelsen om gemensam aktion för neutralitetskonventionens ändring och Ålands befästande.

För klarläggande av sin uppfattning deklarerade de åländska landstingsmännen den 6 sistlidne september sin anslutning till den av landstingets talman i tidningen Åland tydligt tillkännagivna ståndpunkten, att landskapet Ålands befolkning ej vill vara med om någon förändring av konventionen, emedan denna utgör den största garanti för fred och lugna förhållanden och det säkraste stöd för vår självstyrelse och nationella trygghet. En lyckligare tid än den efter världskriget och tills nu har Ålandaldrig upplevat.

Efter det att landstingsmännen framfört denna sin uppfattning, förklarade lantrådet i en intervju med Åbo Underrättelser att denna måste betecknas endast som skum på ytan, under det att den åsikt, som låg djupast i den åländska folksjälen sammangick med hans egen.

Det är detta uttalande som måste anses vara anledning till bondetåget den 31 sistlidne oktober och dess klara uttryck för den åländska folkopinionen.

Efter detta trodde vi att lantrådet icke mera skulle uppträda för att offentligen klandra landstinget och på samma gång den åländska befolkningens ståndpunkt i denna dess livsfråga. Men genom sitt uppträdande i landstinget den 12 innevarande november har lantrådet avklippt de sista möjligheterna till det förtroendefulla samarbete mellan landstinget och lantrådet, som han fann opportunt att med stor frikostighet utlova vid urtima landstinget i maj 1935.

Lantrådet må hava sin personliga uppfattning om tidens problem och bästa sättet för deras lösande. Men han får ej beteckna lagutskottets efter mycket övervägande avfattade betänkande såsom en förnärmelse mot regeringen och ett hån mot de förtroendefulla hänvändelser regeringen avlåtit till landstinget. Mot detta uttalande måste vi inlägga den bestämdaste protest och på det skarpaste reagera. Efter ett sådant yttrande från lantrådets sida torde även för honom själv vara klart, att han icke längre kan göra anspråk på landstingets förtroende.

Den omständigheten, att lantrådet i sin publicistiska verksamhet ansett sig böra misskreditera landstinget visar oförtydbart, att lantrådet, även om han tilläventyrs i maj 1935 besjälats av vilja till samarbete med landstinget och själv trott på uppriktigheten av sina inför landstinget avgivna försäkringar, numera glömt vad han försäkrat. Sålunda ingår i Nordisk Familjeboks månadskrönika för sistlidne oktober en längre artikel under rubriken "Ålands självstyrelse", författad av lantrådet Björkman, vilken artikel avslutas med följande för Ålands landsting allt annat än smickrande ord: "Ålandsdelegationens förfarande har kraftigt bekämpats av landskapsförvaltningen, men i avsaknad av önskvärd resonans hos landstinget har kampen mot delegationens destruktiva metoder tillsvidare ej lett till resultat. Sedan delegationens sammansättning nyligen undergått förändring, kunna måhända förhoppningar ställas på en småningom skeende förändrad inställning i dessa för landskapets självständiga förvaltning synnerligen viktiga frågor.

Frågar man sig i vilken mån självstyrelsen inverkat på landskapets utveckling, kan man gott påstå, att denna utveckling varit betydande på alla områden, som tillhört landskapslagstiftning och för-

valtning. Men mycket har även försummats, särskilt ett energiskt försvar av den del av landskapets lagfästa rättigheter. Detta beror på olika omständigheter, för vilka här icke kan redogöras. Såsom en bidragande orsak må dock nämnas, att allmänna kandidater under senare år endast mycket motvilligt uppställts på wallistorna. Sålunda har endast en tiondedel av landstingsmännen innehaft akademisk eller därmed jämförlig utbildning, med den vidare och grundligare förmåga att genomblicka konsekvenserna av de träffade besluten och betydelsen av de förelagda ärendena, som sådan medför. Härtill kan nämnas, att landskapets inbyggare, i avsaknad av en press, som intresserat sig för upplysningsverksamhet i självstyrelsefrågor, haft mycket svårt att informera sig i de förekommande ärendena, av vilka ett stort antal varit av synnerlig vikt, ofta även av särdeles delikat natur. Med välgrundad oro ser man därför på endel håll på självstyrelsens framtid."

Alltså ett uppenbart underkännande av landstingets förmåga, ur vilket underkännande man jämväl kan utläsa slutsatsen, att landstinget saknar förutsättningarna för att tillvarataga självstyrelsens intressen. Så långt går uppsatsen visserligen icke, att landstingsrepresentanternas goda vilja skulle ifrågasaättas, men det anförda, som är skrivet för en rikssvensk publik, vilken icke kan förutsättas äga en mer ingående kännedom om de verkliga förhållandena, är nog för att ådagalägga lantrådets uppfattning om landstinget också i sistnämnda avseende. Som ytterligare belägg kan vidare ur Nordisk Familjebok, band 23, som utkommit ur trycket år 1937, citeras följande, infört under rubriken "Åland" :"Inom landstinget har under senaste år ett slags partibildning uppstått, ett självstyrelseparti, som håller på att de garanterade åländska rättigheterna böra till det yttersta värnas, med J. Eriksson som främsta representant samt en för de finska myndigheterna mera undfallande fraktion med nuv. talmannen J. Sundblom i spetsen. Som delvis en följd av dessa inre stridigheter kan anttentatet mot lantrådet C. Björkman betraktas." Vi kunna icke påstå, att lantrådet inspirerat jämväl detta utlåtande, ehuru det ligger nära till hands att antaga detta, men då utlandet sammangår med hans personliga uppfattning om landstinget och dess talman, hava vi ansett oss i detta sammanhang böra anföra det citerade.

Av ovansagda framgår, att det av lantrådet själv förutsatta "förtroendefulla och fruktbringande samarbetet mellan landstinget och lantrådet" icke kunnat återställas och att lantrådet alldeles icke, såsom han lovat, sträckt ut sin hand "till ett förtroendefullt samarbete, i syfte att för framtiden allt starkare hopsvetsa alla de krafter vi här förfoga över, för landskapets väl". Vi nödgas fördenskull för landstinget vördsammast föreslå, att landstinget ville uttala, att lantrådet saknar landstingets förtroende.

Mariehamn den 29 november 1938.

Carl Gustaf Blomroos.

Karl Gustaf Holm.

Oskar Holmström

Hugo Johansson.

Karl A. Karlsson

Paul E. Carlsson

J. Sjöblom.

Frans Bertell.

J. Ahrenius

E. Eriksson

Johannes Holmberg

Carl Holmström

Karl Lindell

Werner Salin

Arthur Larsson

Ivar Nordström

Carl Eriksson

Fiskerihandlande 30/11 1938.

Erik. Eriksson 30/11 1938

Härmed intygas, att en till sin riktighet behörigen styrkt (avskrift av denna originala skrivelse i dag utfärdad rekommenderat brev nr 322 från Post- och Telegrafkontoret i Mariehamn (avsänt till Herr Landshövding Carl Björkman med adress Helsingfors, Ja Vicehäradshöfding Axel Plantings Advokatbyrå, Unionsgatan 28 A.

Mariehamn, å Post- och Telegrafkontoret, den 2 december 1938.

K.E. Nyquist M. Jansson.

MARIEHAMN
2.XII 39.17
MAARIANHAMINA